DÜŞÜNCE HÜCRESİNİN SEMBOLLERİ

Her Mason'un tekris töreninden önce alındığı Düşünce Hücresi Masonlukta çok önemli bazı sembollerle dekore edilmiştir. Masonluğun sembolizmine aşinâ olmadığımız harici yaşamdan gelişimizde, o gün orada bu semboller bize pek de bir şey ifade edememiş olabilir. Hatta Düşünce Hücresi'ne girdiğimiz zamanki heyecanımızla, hemen yanıbaşımızdaki sembolik yazı, resim ve cisimlerin varlıklarını bile pek ayırdetmemiş; bunu izleyen tekris töreninin heyecanı ve bütün değişik oluşumu ile de bu sembollerin büyük çoğunluğunu unutmuş olabiliriz.

Bu nedenle, Düşünce Hücresi'nin sembollerini tekrarlamakta ve masonik gelenek çerçevesindeki simgesel anlamlarını açıklamakta yarar görüyorum. Ancak, öncelikle şunu belirtmek isterim ki, Düşünce Hücresi özellikle bütünüyle bir sembolüdür. İsteklinin ancak çevresindeki yazı ve sembolleri görebileceği ve kendisine verilen açıklama belgesindeki soruların cevaplarını yazabileceği kadar aydınlatılmıştır. Simgesel olarak bir mezar kadar sessiz, karanlık ve kuytudur. Böylelikle Düşünce Hücresi, isteklinin harici yaşantısını terkettiği, eski benliğinin öldüğü, ve geçmişinin muhasebesini kendi kendisine yapacağı bir yerdir. Burada, üzerinde bulundurduğu maddî değerlerden de arınan Mason adayı, bir daha yaşıyacak olursa, toplumun rüknü olan ailesine, yakın ve büyük toplum olan vatanına, ve nihayet tüm insanlığa karşı olan ödevlerini açıklamaktadır. Bu açıklama belgesi, geçmişi için de bir vasiyetnamedir. Yani, buraya yazmış olduklarını Mason olduktan sonra uygulaması gerekmektedir.

Düşünce Hücresindeki Kafatası ve Kum Saati, yeni bir yaşama başlıyacak olan Mason adayının eski kişiliğinin ölümünü simgeleyerek eski benliğinin unutulması gerektiğini, çünkü bunun devam etmeyeceğini hatırlatır. Kafatası maddî ölümün, kum saati ise zaman'ın simgeleridir; ancak Düşünce Hücresi'nde zaman durmuştur.

Düşünce Hücresi'nde birer kap içinde bulunan Kükürt - Tuz - Cıva, sırayla Ruh - İlim ve Akıl - Hermes'in canlılığına karşılıktır. Kükürt ve tuz, ruh ile ilim ve akıl birleşince heyecanın yenileceğini, Cıva ise böylelikle aydınlığa doğru yol alınabileceğini simgelemektedir. Nitekim burada bulunan Horoz resmi insanlığın tüm çağları boyunca tüm bilimlerin babası sayılan Hermes'i simgelemiştir ve ışığın habercisidir. Böylelikle ışığa ulaşan yolun mutlaka bilim süzgecinden geçeceği belirtilmektedir.

Mason adayına, alacağı ışık Düşünce Hücresinde iken müjdelenilmektedir, ama bu kadarla kalınmamaktadır. Bu ışığın nasıl elde edilebileceğinin sırrı Horoz resminin altındaki harflerde saklıdır: Bu harfleri Türkçe okunuşu ile VITRIOL diye okuyabiliriz. Bu harfler, şu Latince cümlenin baş harfleridir: "Visita Interiore Terrae Rectificando Invenies Occultup Lapidem". Çevirisi şöyle: "Yerin içine in ve gizli taşı bulmaya çalış". Burada sözü edilen gizli taş, çok basit olarak gerçeğin

eşanlamı sayılabilir. Bu sembolün daha detaylı bir analizini bir başka zamana bırakarak diyebiliriz ki, bu söz Mason adayına ışığa kavuşmak için en büyük zorluklara bile göğüs gererek yılmadan ve usanmadan çalışmak gerektiğini telkin etmektedir.

Düşünce Hücresi'nde bütün bunlardan başka bir parça ekmek ve su bulunmaktadır. Ekmek ile su bedenin ve ruhun simgesi olduğu gibi yaşamak için zorunlu olan maddî ve manevî gıdalara işaret eder. Gene ekmek ve su, Masonun geçirmesi gereken sade yaşamın alametleridir. Nitekim Düşünce Hücresi'nde adaydan üzerindeki değerli eşyaların alınması ayrıca Alçakgönüllülüğün Masonlukta ilk aşama olduğunu hissettirmek amacını güder.

Mason adayı Düşünce Hücresi'nden gözleri bağlanmış olarak çıkar. Şimdi hatırlayacaksınız: Adaylar Mabed'e ilk alınışlarında, Sayın Üstad adayların Masonluğa kabul edilseler de edilmeseler de burada görüp duyacaklarını açıklamıyacaklarına dair söz vermelerini ister. Duymak, evet... Ama görmek nasıl olacak? Çünkü adayların gözleri bağlıdır. Şu halde ritüelimizdeki bu söz de gösteriyor ki adayların gözlerinin kapatılması çevrelerini görmelerini engellemek için değil, onlara içinde bulundukları simgesel karanlığı etkin bir biçimde hissettirmektir.

TEKRİS TÖRENİNİN SEMBOLLERİNDEN BAZILARI

Birer Mason adayı olarak hepimizin geçirdiği tekris töreninin sembollerinin büyük çoğunluğunun bu tören sırasında açıklaması yapılmaktadır. Mason adayının, tören sırasında bu sembollerin anlamlarına derinliğine varması olanaksızdır. Bu, ancak daha sonra ritüelin incelenmesiyle ve tekris törenine inisiye bir Mason olarak katılarak bu olayı tekrar ve tekrar yaşamak suretiyle elde edilebilmektedir. Bununla birlikte, bazı sembollerimiz açıklanmadan bırakılmaktadır. Ritüelik eğitim çerçevesi içinde, bugün bu gibi semboller üzerinde durmak istiyorum.

Mason adayı Mabede başı ve omuzları eğilerek alınır. Böylelikle adayda bir "Basık kapı„dan geçmekte olduğu biçiminde bir etkilenme oluşturulur. Bu basık kapı imgesi, Mabede giren adaya yabancı bir dünyadan gelmekte olduğunu ve eğer inisyasyonun ışığına kavuşmak isterse bütün zorluklara dayanması ve onları yenmesi gerektiğini belirten bir simgedir. Eski Mısır'daki hermetik inisyasyonlarda, adayların ışığa kavuşabilmek için günlerce dar ve basık karanlık mağaralarda sürünerek ilerlemeleri gerekirdi. Basık kapı sembolü işte bu çok eski inisyasyonlardan alınmadır.

Tüm ritüelik çalışmalarda önemi ve yeri olan iki Sütun'un sembolizminin tekris töreninde büyük değeri vardır. Mason adayları ilk Mabed'e girişlerinde bu iki sütun arasına

alınır ve Nuru Ziyaya kavuştuktan sonra da Masonlukları ilân edilmek üzere iki sütun arasına götürülürler. Doğu'ya yönelik oturan 1. ve 2. Nazırların arkasında yer alan bu iki sütun sembolik olarak Süleyman Mabedi'nden alınmıştır. Süleyman Mabedinin teras girişinin iki yanına dikilen bu sütunlar içi boş ve dört parmak kalınlığında bronzdan yapılmaydı. Tarihsel kayıtlara göre bu sütunlar beş kübit yüksekliğindeki temeller üzerinde yer almakta olup her biri 18 kübit yüksekliğinde idi, çevreleri de onikişer kübitti. Kübit bir eski uzunluk ölçüsü olup yaklaşık olarak 45 cmdir. Bu sütunlar Süleyman Mabedinin yapısından ayrı olarak teras girişinde ayrı olarak dururlardı. Mabedin inşası sırasında ustalar, aletlerini bu sütunların içinde muhafaza ederlerdi. İşte bu sütunlar, Düşünce Hücresi'nde öldükten sonra yeniden doğan Masan için yaratılan Dünya'nın sınırlarını belirtir. Bu sembolik sınırlar aralarında hiç bir zaman denge kurulamıyacak olan Hayat ile Ölümü simgeler. Nitekim, 1. ve 2. Nazır arasındaki boyut, Masonluk'ta karanlıktan aydınlığa geçiş için olan zamanın simgesi olarak kabul edilir. Eğer mutlak aydınlığa erişmek için ömürlerin yetmeyeceği düşünülecek olursa, iki sütun arasındaki sembolik boyut ile, iki Nazır arasındaki sembolik boyutun benzerliği ortaya çıkar. Mason adayları iş bu geometrik ortamda Mabede alınır ve Masonlukları ilân edilir.

Süleyman Mabedi'ndeki bu iki sütunun başlıklarını yedi sıra zincir süslemekteydi. Zincir, çağlar boyunca köleliğin simgesi olarak kabül edilmiştir. Süleyman Mabedindeki zincirlerin anlamı kesin olarak bilinmemektedir. Bununla birlikte, bazı çevrelere göre özgürlüğüne kavuşan ibranilerin Mısır'da köle iken bağlandıkları zincirler bu sütun başlarına takılarak artık kullanılmayacakları ilân edilmiştir. Mason mabedindeki sütun başlarındaki zincirler de, sembolik olarak, bu mabede giren Masonların dünyevî şeylere pazla bağlı kimseler olmadıklarını, bir diğer deyişle maddî değerler karşısında özgür olduklarını, ve bu özgürlüğe erişememiş kimselerin mabede giremiyeceklerini ifade eder.

Özgürlük sözü edilirken genellikle düşünce, söz ve eylem özgürlüğü konu edilir. Ancak, bir Mason'un kendisinde bulunması gereken bir nitelik olarak özgürlüğü, başkalarının kendisine kazandırdıkları bu ve benzeri özgürlüklerden ibaret değildir. Mason, kendi benliğine karşı ruhunun özgürlüğünü kazanmış olmalıdır. İki sütunu çerçeveleyen zincirlerin güzelliği buradadır.

Nuru Ziya alan Mason adayının gözlerini açtığı yer, Loca, Evrenin simgesidir. Boyutlarının Doğudan Batı'ya, Güneyden Kuzey'e uzanmasının nedeni budur. Loca'daki sembollerden bazıları Doğa'nın görülen ve hissedilen en belirgin unsurlarını temsil etmektedir. Loca'nın tavanı gökyüzünü simgelemektedir; yüksekliği simgesel olarak Zenit'ten Nadir'e kadardır.

Mason adayı, işte bu yeni evrende Masonlar'ca ellerinde kendilerine uzanmış kılıçlarla karşılanır. Bu kılıçların anlamı tekris töreninde Sayın Üstad tarafından adaylara anlatılır. Dikkat edilecek olursa, Nuru Ziya alan Mason adaylarına uzatılan kılıçlar sol elle tutulmuşlardır. Bu, kalbten gelen, sempati ve iyi hislerin yeni kardeşlere doğru uzanmasıdır.

LOCA GÖREVLİLERİNİN SEMBOLLERİ

Birinci derece ritüelimizde belirtildiği üzere, bir mahfilin tam ve yetkin olabilmesi için, onu üçlerin yönetmesi, beşlerin aydınlatması ve yedilerin tamamlaması gerekliidir.

Üçlerden amaç Sayın Üstad ile 1. ve 2. Nazırlar'dır. Bunlara katılan Yasalar Sözcüsü ve Sekreter beşleri oluşturur ki, bu oluşum Envar dediğimiz mahfil yönetim kuruludur. Envar'ın sözcük anlamı "beş nur kaynağı"dır. Hazine ve Hayır İşleri eminlerinin katılması ile yediler tamamlanmış olur. Ancak sütunları süslenen bir mahfilde soruşturucu, tören üstadı ve iç koruyucu olmak üzere üç ritüelik görevli daha vardır.

Sayın Üstad, Akıl ve Bilgelik ile Nuru Ziyayı temsil eder. İşareti Gönyedir ve Doğruluk demektir.

1. Nazır, Sürekliliği ve düzeni kontrol eden gücü temsil eder. İşareti Tesviye Ruhudur ve Eşitlik demektir.

2. Nazır, Estetik ve güzelliği temsil eder. İşareti Şakûldür ve Dürüstlük demektir.

Sembolist Oswald Wirth'e göre Gönye, aktif ve pasifin birleşmesinden doğan denge ile yerinde ve uygun eylemleri simgeler. Tesviye Ruhu doğal hakların temeli olan sosyal eşitlik ile bilgilerin tam olarak uygulamaya konuşunun simgesidir. Şakûl ise hiç bir çıkar ve sosyal bağın sarsamıyacağı bir düşünce doğruluğunu, gözlem ve değerlendirmede derinliğin simgesidir.

Her üç görevlinin kullandıkları çekiç, işin, düzenin ve kudretin simgesidir; engelleri aşmaya ve zorlukları yenmeye yardım eder. Çekiç ile birlikte operatif masonların kullandıkları keski ve kalem pasif aletlerdir ve çekiç olmayınca değerleri yoktur. Spekülatif Masonlukta keski, düşüncelerde saptanan kararların simgesidir. Kalem ise görgü ve disiplini simgeler.

Mahpildeki yerleri ile, Sayın Üstad, 1. Nazır ve 2. Nazır bir üçgen oluştururlar. Akıl ve Bilgelik, Güç ve Güzellik bu evrensel üçgenin açıları, Özgürlük - Eşitlik - Kardeşlik ilkeleri de kenarlarıdır. Bu üçgenin kuzey sütunundan geçen boyutu karanlığı, güney sütunundan geçen boyutu da aydınlığı simgeler. İki nazır arasında kalan ve dolayısiyle akıl ve bilgelik açısının karşısına gelen boyut, karanlıktan aydınlığa geçiş için olan zamanın simgesidir.

Yasalar Sözcüsü: Kitap = evrensel yasa ve toplumsal kurallar
Sekreter : İki kalem = iyi ve kötü davranışların tümünün tarafsızlıkla kaydedilişi
Hazine Emini : Tek Anahtar = İyi işlerimizin korunuşu
Hayır İşleri Emini: Torba = Alçakgönüllülük ve gizlilikle yapılan yardım
Soruşturucu : Göz = Uyanıklık
Tören Üstadı : İki değnek = Seremoni
Koruyucu : Kılıç = Savunma ve mücadele

ÇIRAKLAR İÇİN MASONİK BİLGİLER

Özellikle çırak kardeşlerimize bazı masonik bilgiler vermeye çalışırken kısmen masonluğun sembollerinden kısmen de loca içindeki masonik mesainin bazı geleneklerinden söz edeceğiz. Öncelikle belirtmek gerekir ki, bu geleneksel uygulamalar eski yöntemlerin korunması ve sürdürülmesi amacına yönelik değildir. Bu geleneklerin bazısının derinliğinde masonluk ilkeleri doğrultusunda sembolik anlamlar vardır; diğerleri ise mahfil çalışmasının düzenli ve disiplinli bir biçimde yürümesini sağlamak için uygulanagelen kurallardır.

Masonluğun ideallerinin gerçekleşebilmesi için, öncelikle masonlar arasında karşılıklı toleransa, hiçbir maddî yönü olmayan dayanışmaya, ve kardeşlik sevgisine dayanan bir birlik ve beraberlik oluşması gereklidir. Bu birlik ve beraberlik kardeşlik zinciri ile simgelenir. Loca'da bunun sembolü, mahfil çevresini saran ve sınıf, ırk, din farkı gözetmeksizin Dünyadaki bütün Masonların kopmaz bir zincirle bağlandığını göstererek, kardeş birliğinin timsali olan Düğümlü İp'tir.

Öte yandan, iki sütun üzerindeki narlar, masonluğun ahenk içinde bir düzeni olduğunu göstermektedir. Evrensel olarak Nar, bereketin ve doğurganlığın simgesidir. İşte bu birlik ve beraberlik ortamında ve ahenkli çalışma düzeni içinde her Mason'a düşen ilk ödev Ham Taşı yontmaktır.

Hamtaş, ya da Kaba Taş kusur ve hatalarını gideremeyiş, erdemlik ve yetkinlik bakımından noksanları bulunan İnsanı simgeler. Operatif masonlar nasıl hamtaşları işleyerek inşa ettikleri binalarda en uygun birer eleman durumuna getiriyorlarsa, spekülatif masonların ödevi de masonluk aletlerini sembolik anlamda kullanarak işlenmiş taşlar oluşturmaktır. İşlenerek pürüzlerinden kurtarılmış Kübik Taş gelişmeliğin, yetkinliğin ve güzelliğin sembolüdür.

Masonlar, işte bu simgesel taşlarla inşa etmeyi amaç edindikleri ülkü mabediae örnek olarak M.Ö. 900 dolayında inşa edilmiş olan Süleyman Mabedini almaktadırlar. Şurasını özenle belirtmek gerekir ki, Süleyman Mabedi Masonlukta yalnız ve yalnız bir semboldür. Bu mabedin yapımı tarihsel kayıtlara göre 6 yıl 6 ay ve 6 gün sürmüştür. Fakat Masonlugun mabedi, inşaatı bitmeyecek bir mabettir. Süleyman Mabedi üç katlı olarak inşa edilmiş olup, üst katlara oldukça dik döner merdivenlerle çıkılıyordu. Bu da, Mason'a varmak istediği amaca ancak kendi nefsine hükmederek ve yılmadan çalışarak ulaşabileceğini ifade etmektedir.

Gene Süleyman Mabedinden alınarak, Mabed dediğimiz Loca sembolik olarak alevlerle aydınlatılmıştır. Loca'daki şamdanların anlamı budur. Eskiden çalışmalara başlarken Sayın Üstad kendi şamdanı ile 1. ve 2. Nazırların şamdanlarını yakar, böylelikle Nazırlar aracılığı ile sütunlara ışık verirdi.

Masonluğun amacına doğru yönelebilmesi için Masonların aydınlanmaları ve çalışmaları yeterli değildir. Yararlı ve olumlu sonuçları olacak kollektif bir çalışmanın düzen ve disiplin içinde sürdürülmesi gereklidir. Bu düzen ve disiplin ilk olarak düzen duruşunda, işaret ve alkışta, ve mahfil görevlilerini selâmlamada kendini belli eder.

Bu noktada önemli bir hususa değinmekte yarar görüyorum. Nasıl mahfil içindeki yürüyüşler Kuzey - Doğu - Güney - Batı yönleri doğrultusunda yapılıyorsa, resmî celsede Sayın Üstad'ın talimatı veya izniyle mahfilden çıkacak olan görevliler dahil her hangi bir kardeşin, iki sütun arasında durarak, girişteki usulüne uygun biçimde Sayın Üstadı, 1. Nazır'ı ve 2. Nazır'ı selâmlaması gereklidir.

Masonluğun temellerin biri olan Özgürlük, her yerden ve her şeyden önce söz özgürlüğü ile mahfilde ortaya çıkar. Ancak bu özgürlük her kardeşin her istediği zaman her istediği biçimde konuşabileceği demek değildir. Çalışmaların yararlı ve olumlu olabilmesi için konuşmaların da disiplin içinde sürdürülmesi zorunludur. Bunun için geleneksel üç kurala uymamız gerekmektedir: 1. Konuşmadan önce söz istemek. Bunun için el kaldırmak yeterlidir. Doğu'da oturan Üstadlar doğrudan doğruya Sayın Üstad'tan, Güney'de oturan kardeşler 1. Nazırdan, Kuzey'de oturan kardeşler ise 2. Nazır'dan söz alırlar. Bunun dışında, söz almadan konuşma yapılmamalı ve sütunlarda oturan kardeşler Sayın Üstad doğrudan doğruya kendilerine hitap etmediği sürece mutlaka önce Nazırlarından söz almalıdırlar.

2- Yalnız söz verilen konu üzerinde konuşmak ve aynı konu üzerinde üç kereden fazla söz istememek. Bu, çalışmalarımızın selâmeti ve kardeşlerin birbirlerine karşı besledikleri saygının gereğidir. 3- Konuşma yaparken düzen duruşunu sürdürmek ve Doğu'ya dönük durumda Sayın Üstad'a hitabetmek. Bu geleneksel kural'da, düzenin sürdürülmesi ve karşılıklı konuşmaların yapılmaması içindir.

Bunlardan başka, Sayın Üstad görevliler dahil her hangi bir kardeşe hitabederse, o kardeşin Düzen durumuna geçmesi gerekir. Her hangi bir kardeşin konuşması da Sayın Üstad'in tek çekiç darbesi ile kesilebilir. Ayrıca, sütunlardaki kardeşlerin kendi aralarında, alçak sesle de olsa, konuşmamaları gereklidir.

Masonluğun güç ve birliğinin sürdürülebilmesindeki en önemli etkenlerden biri kardeşler arasında beslenen karşılıklı sevgi ve saygıdır. Masonlar resmî mesailerinde Üstad'larına karşı olan saygılarını çelik kubbe kurarak belli ederler. Çelik Kubbe, paralel iki sıra halinde duran Masonların kılıçlarını bir kubbe teşkil edecek biçimde çapraz duruma getirmeleridir. Masonlar böylelikle bu kubbenin altından geçecek Üstadı şereflendirdiklerini ve güçlerini onun emrine sunduklarını ifade etmiş olurlar.